

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravišstvo sta na mestnem tergu št. 10.

R a z g l a s.

Prevzvišeni gospod knezoškof Krizostom so blagovolili v 7. številki „Laibacher Diöcesanblatt-a“ častiti duhovščini naznaniti in priporočiti **podučevalni kurs za orgljavce**, ki ga bode Cecilijino društvo v Ljubljani priredilo od 24. do 29. julija t. l., tako-le:

Der Cäzilienverein für die Laibacher Diözese wird in der letzten Woche des kommenden Monates, d. i. vom 24. bis 29. Juli l. J., einen Wiederholungs- resp. Fortbildungscurs für Organisten veranstalten. Der Nutzen solcher Course ist evident. Im Interesse der Hebung der Kirchenmusik auf dem Lande wünschen wir eine lebhaftc Bethciligung bei diesem Lehrcurse.

Die hochwürdige Geistlichkeit wird auf diesen Organisten-Curs mit der Einladung aufmerksam gemacht, die Organisten zur Theilnahme aufzumuntern. Strebsamen Organisten könnte bei besonders berücksichtigungswürdigen Umständen auch eine kleine Unterstützung aus den kirchlichen Fonden zu diesem Zwecke bewilliget werden.

Vom fürstbischöflichen Ordinariate zu Laibach am 23. Juni 1882.

Chrysostomus.

Duhovnik in koral.

Mašnik pred altarjem in pevski zbor na koru sta ena celota, in ni mogoče misliti si slovesne sv. maše brez delovanja obeh skup. „Cerkv. glasbenik“ je v prejšnjih številkah razkladal dolžnosti obojga na pevskem koru; treba, da spregovori tudi o dolžnostih duhovnika gledé cerkvenega petja κατ' ἐξοχήν, t. j. korala.

Znano je, s koliko skerblijvostjo da je v prejšnjih stoletjih duhovščina gojila koral, kako da sv. Cerkev ni samo hvale pri Ecclesi. 44, 5. *Laudemus viros gloriosos, et parentes nostros in generatione sua . . . in peritia sua requirentes modos musicos et narrantes carminā scripturarum* kot odliko svojim

svetnikom (Comm. Conf. Pont.) priznala, ampak tudi vse katoliške obrede s pesnimi svetih in razsvitljenih mož pretkala in povelicala. Dobro vemo, kako so škofje, mašniki in kleriki tekmovali, da bi vse te krasne koralne speve dostojno izverševali, in kako strogo so cerkveni zbori skerb za koralno petje tirjali. Omenimo le 8. zbor v Toledi, can. 6., Tridentinski zbor, sess. 23, can. 18. de ref., Rimski zbor (l. 1725.), in molčimo o mnogih provincijalnih zbora in škofijskih ukazih. Synoda v Thurles-ah ukazuje: *Nullus cantus nisi gravis et ecclesiasticus in Ecclesiis adhibeatur. Rectores seminariorum curent praepositis etiam praemiis, ut alumni in cantu gravi et ecclesiastico bene instituantur.*

Laodicejski zbor (4. stol.) pa pravi: *Non oportet nisi canonicos cantores, qui suggestum ascendunt et ex diphtera seu membrana canunt, alium quemlibet in ecclesia canere.*

Če se tedaj tu do častite duhovščine obrnemo, storimo to radi tega, ker smo terdno prepričani, da je učenje koralnega petja in njega dobro predavanje zlasti od duhovnika odvisno. Preresnično je pa tudi, da so nekateri možje vsled svoje malomarnosti (nevednosti) glavni povod, da koral vsiha in poginja. Zaklicali bi radi s kardinalom Bona: *„Ut fatear quod res est, pudet me plerosque ecclesiasticos viros totius vitae cursu in cantu versari, ipsum vero cantum, quod turpe est, ignorare“.* De cantu eccl. §. III., Nr. 1.

Stein opisuje v svoji izvrstni knjigi*) dolžnosti mašnika kot gospodarja v njegovi cerkvi tudi gledé cerkvene glasbe; omenja, da so se glasbene vednosti v prejšnjih časih nahajale zlasti med duhovščino, da se je še le od razuzdane cerkvene glasbe večji in boljši del duhovščine po vsi pravici odvernili in ločili, — toda pozneje tudi (Bogu bodi potoženo) v svoji malomarnosti obtičal. „Da ni bilo malomarnosti, bi tudi nevednost ne bila tolika in tako splošna postala“. Toda upajmo, da so vsled večje vdeležbe in temeljitejšega spoznanja Fr. Bollens-ove besede v njegovi knjigi „Der Choral-gefang in der katholischen Kirche“, st. 180, že neresnične, ko pravi: Der Unterricht im gregor. Gefang ist meistens gerade solchen Männern übergeben, welche selbst nichts von ihm wissen, und deswegen, wie auch wohl zuweilen aus andern Gründen, gar keine Autorität besitzen, wodurch dann die Gefangsstunde zur Erholungs- und Belustigungsstunde gemacht wird. Man ist gern zufrieden, wenn die Böglinge die Collecten, Präfationen u. nothdürftig abfingen, und das Gloria, Ite Missa est u. intoniren können, wohin es viele doch nicht einmal bringen!“ Želimo tudi, da ne bi veljale za sedanjí čas besede Gvidona Areškega (pri Gerbert-a Scriptores T. II. p. 51): *„Sunt etiam plerique Clerici vel monachi, qui artem Musicae jucundissimae neque sciunt, neque scire volunt, et, quod gravius est, scientes refutant et abhorrent, et quod, si aliquis musicus eos de cantu, quem vel non rite vel imcomposite proferunt, compellat, impudenter irati obstrepunt, nec veritati adquiescere volunt, suumque errorem suo conamine defendunt.“* — Zato zahteva omenjeni župnik Stein kolikor mogoče zgodnjega in temeljitega poduka v igranju na glasoviru in orgljah za vse one mladeniče, kateri si mislijo izvoliti duhovski stan. „Ako je bodoč mašnik v svoji mladosti zamudil prisvojiti si

*) Die katholische Kirchenmusik nach ihrer Bestimmung und ihrer dermaligen Beschaffenheit. Köln, Bachem.

toliko glasbene vednosti in spretnosti, potem mu je v duhovščinici ne bodo mogli veliko več vcepiti. Tù je že prepozno, da bi se glasbena izolika mladega duhovnika stoprav pričenjala, dà, celo prepozno, da bi se privadil priprosto liturgično petje pri altarji dostojno in spodobno izverševati.“

Proksch pravi v svoji knjigi „Aphorismen über fath. Kirchenmusik“: Duhovnik mora v cerkvi, da si tudi le pred altarjem, kot pevec nastopiti; on ima glavno nadzorništvo čez cerkveno glasbo, ljudsko petje in orgljanje . .“ in Antony*): „Če se tudi nekateri vsaj nekoliko s tem izgovarjati morejo, da jim je bila natura gledé glasbene nadarjenosti mačeha in ne mati, ter da pevskih napak in sredstev, popraviti jih, ne poznajo, — ostaja jim vendar še dolžnost, s tujo pomočjo si to pridobiti, česar sami storiti ne morejo; kajti tudi zanje je pisano (Jak. IV, 17.): *Scienti igitur bonum facere, et non facienti, peccatum est illi.*“ Premišljevanja vredni so tudi nagibljeji, ki jih navaja znani Amberger v svoji „Pastoraltheologie“ v II. zvezku od str. 216 — 234. in imajo namen navduševati k ljubezni do liturgičnega petja, t. j. koral. Pravi med drugim: „Vsak, kdor vstopi v okrožje liturgije**), je tudi zavezan, koralnega petja kolikor mogoče natanko naučiti se, ter ga v smislu sv. cerkve prav tako prepevati, kakor mu je dolžnost biti najzvestejšim spolnovalcem rubrik.“ „Če tudi vsakteri onega čudovitega soglasja med tonom in najnežnejšimi čuti v sercu sv. cerkve iskati in spoznati ne more, vendar je vsakterega dolžnost, sè svetim veseljem držati se teh cerkvenih pesni niti jih nikakor malomarno prezirati; dolžnost je, iskati njihove resnice, lepote in mogočnosti, ne pa morda z zanemarjenjem potrebnih vaj ali s šušmarjenjem samega sebe oropati vsakterega blazega čutila.

Vsakdo naj skuša, da bode lepoto koral čim dalje tim globokejše čutil in ga tudi s pobožnostjo peti mogel.“ „Nikar ne ugovarjaj, da ljudstvo tega malo razumé; ti prepevaš v imenu cerkve njenemu večnemu ženinu v poveličevanje; verjemi pa tudi, da vzvišano petje serca vernikov prečudno ogreva in vnema.“

Omeniti moramo tukaj še pastirskega lista rajn. škofa ratisbonskega, Valentina, o cerkveni glasbi, kakor tudi Lüft-ove liturgike, II. zvezek. C. Sev. Meister pa piše v svojem dragocenem delu „Das katholische Kirchenlied“ to-le: Der kirchliche Gesang ist ein wesentlicher Theil des Cultus; die Gesänge desselben ist ein Stück Kirchengeschichte; Kenntniß desselben in seiner kirchengeschichtlichen und liturgischen Bedeutung ein Theil der theologischen Wissenschaft.***)

Po drugi strani so za duhovnike naslednji izreki jako pomenljivi: „Pevec mora biti mož molitve in delavnosti.“ — Bernardus:****) *Sunt quidam voce dissoluti, qui vocis suae modulatione gloriantur, nec tantum gaudent de dono gratiae, sed etiam alios spernunt. Tumentes elatione aliud cantant, quam libri habeant, tanta est levitas vocis, forsitan et mentis. Cantant, ut placeant populo magis quam Deo. Si sic cantas, ut ab aliis laudem queras,*

*) Archäologisch-liturgisches Lehrbuch des gregorianischen Kirchenengesangs.

**) In to je vsak duhovnik.

***). Glej še Durandus, Rationale divinarum officiorum, Lib. II. De cantore, de psalmista etc.

****) Pri Bona, Div. Psalmod. cap. XVII., de cantu Eccles. §. V.

vocem tuam vendis, et facis eam non tuam, sed suam. Viros decet virili voce cantare, et non more fœminco tinnulis vel falsis vocibus velut histrionicam imitari lasciviam. Instit. patr.: Nec volubilitate nima confundenda quæ dicimus, qua et distinctio perit et affectus . . . cui contrarium est vitium nimie tarditatis. — Jérôme de Moravie*): Nunquam cantus nimis basse incipiat, quod est ululare; nec nimis alte, quod est clamare; sed mediate, quod est cantare. — Bona: Receptum a majoribus cantum integrum oportet, et illibatum custodire; ne si semel aberrare cœperimus a semitis antiquis, quas posuerunt Patres nostri, paulatim inconsultis emtationibus religionis integritas destruat.

Denique damnati sunt illi, qui parcentes vocibus suis rapinam faciunt in holocaustis, qui vitulos scilicet laborum suorum Domino reddere negligentes, vel dolorem capitis vel stomachi debilitatem, vel exilitatem vocis prætendunt ad excusandas excusationes in peccatis: cum revera totum in eis sibi vendicent mentis evagatio, distractio cordis, carnis inertia et propriæ salutis incuria. Non enim considerant, quod, qui a communi labore se subtrahunt, communi etiam retributione carebunt, et qui Ecclesiam servitute, proximum ædificatione, Angelos lætitia, sanctos gloria, Deum cultu defraudant, ipsi quoque Dei gratia, sanctorum suffragiis, Angelorum custodia, proximi adiutorio, Ecclesiæ beneficiis se reddunt indignos. Eis enim, qui legitime canunt, et sapienter psallunt (inquit Rupertus Abbas) remuneratio vel præmium erit carmen æternum.

Konečno imamo pristaviti samo še svèt in željo, naj bi si čč. gg. duhovniki, katerim je mar za boljšo izoliko v koralu, umislili in študirali Fr. X. Haberl-a „Magister choralis“, ki smo ga porabili za ta članek in v katerem bodo več našli, kakor jim „Cerkv. glasb.“ povedati more.

Gnezda 7

Pesmaričica po številkah za nežno mladino.

Št. 56.

Zvonikarjeva.

Zmerno. mf

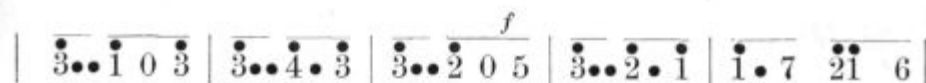
(1 = a.) $\left| \overline{005} \right| \overline{3..} \overline{2..} \overline{1} \left| \overline{1..} \overline{501} \right| \overline{1..} \overline{7} \overline{21} \overline{6} \left| \overline{5..} \overline{305} \right|$

1. Ko dan se za-zna - va, da - ni - ca pri-pla - va, se
2. Kdor ho - če ži - ve - ti in sre - čo i - me - ti, naj
3. Če de-lav'c se upe-ha, trp - lje - nje mu ne - ha, ga
4. Oh! nag - lo nas mi - ne ves trud bo - le - či - ne: u-

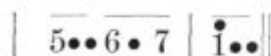
$\left| \overline{3..} \overline{2..} \overline{1} \right| \overline{1..} \overline{7} \overline{21} \overline{6} \left| \overline{5..} \overline{6..} \overline{7} \right| \overline{1..} \overline{003} \left| \overline{3..} \overline{103} \right|$

1. sli - ši zvo - ne - nje čez hri - be, čez plan: Zvo - no - vi, zvo-
2. de - la ve - se - lo, pa mo - li naj vmes: Zvo - no - vi, zvo-
3. de - lo - pust va - bi, ve - čer ga hla - di: Zvo - no - vi, zvo-
4. tru - jen se vle - že na pa - re tr - pin: Zvo - no - vi, zvo-

*) Pri Coussemacker, Script.

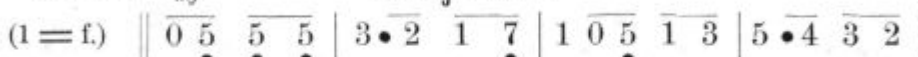
1. ni - te! na de - lo bu - di - te, ker na - še živ - lje - nje je
 2. ni - te! k mo - lit - vi va - bi - te, ker praz - no je de - lo brez
 3. ni - te! ne - de - ljo zna - ni - te, go - spod ne po - za - bi, pla -
 4. ni - te! do - mu ga spre - mi - te; gre z de - la in te - že A -

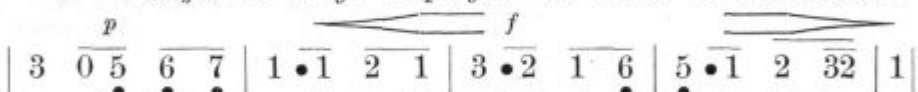
1. kra - tek le dan.
 2. sre - če 'z ne - bes.
 3. či - lo de - li.
 4. da - mo - vi sin.

Št. 57. *Zmerno.*
mf

Seničja tožba.

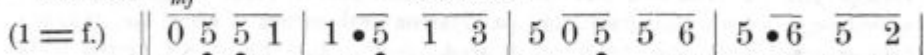
1. Sto - ji u - čil - na zi - da - na, pred njo je sta - ra ja - bla -
 2. Se - ni - ca zju - traj pri - le - ti, na šolskem ok - nu ob - se -
 3. „Po - slu - šaj me, u - či - telj ti! ka - ko se pod te - boj go -
 4. „Za - lez - li moj so ptič - ji rod, iz gnjez - da vrg - li ga za
 5. „Gr - do - be gr - de pa - gla - ve! ma - sti ste vred - ni les - ko -

1. na. Ta jab - la - na je vo - tel panj, se - ni - ca zno - si gnjez - do vanj.
 2. di; na ok - nu kljunček svoj od - pre, ta - ko pre - pe - va - ti zač - nè:
 3. di! Vsi deč - ki tvo - ji me čr - tē, po - vsod lo - vé, pov - sod po - dē.
 4. plot; mla - dič - ki tam po - mr - li so, o - či svet - le za - pr - li so.
 5. ve; kdor v gnjezdu pti - či - ce lo - ví, ta v sr - cu svo - jem pri - den ní.

Št. 58. *Veselo.*
mf

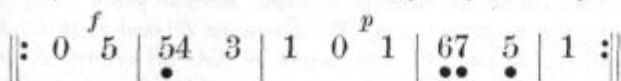
Planinar.

1. Vi - so - ko vrh pla - nin sto - jim, v ve - se - lji rajskem tu ži -
 2. Men' prvo soln - ce za - bliš - či, ko zaj - de, me - ni še svet -
 3. Men' bistre sa - pe zrak ve - dré, mi jas - ni - jo gla - vo, sr -
 4. Je polnčvr - stih cve - tic moj stan, sto - ji vi - har - ju, zi - mi
 5. Studenci bi - stri mi te - kó, po - je mi če - do in tra -
 6. Po jasnem me - ni soln - ce gré, mig - lja - jo zvez - de mi svet -

1. vim, tam doľ ljud - je pre - bi - va - jo, ve - se - lje red - ko vži - va - jo.
 2. lí, mra - ko - vi doľ sta - nu - je - jo, in sr - ca o - mr - zu - je - jo.
 3. cé! Tam doľ meg - lé se vla - či - jo, du - há mo - ré in tla - či - jo.
 4. v bran; tam doľ meh - kuž - ne hi - ra - jo, se raz - cve - tó, že vmi - ra - jo.
 5. vó, tam doľ se re - ke zbi - ra - jo, je - zo - vi breg po - di - ra - jo.
 6. lé; tam do - li stre - le švi - ga - jo, med gro - mom hi - še vži - ga - jo.

Prid' vrh pla - nin, ni - za - ve sin!

Št. 59. Počasno.

Vse mine.

(1 = c.) $\overset{p}{\parallel} \overline{5 \bullet 4} \ \overline{4 \bullet 3} \mid \overline{3 \bullet 2} \ \overline{2 \bullet 0} \mid \overline{6 \bullet 5} \ \overline{5 \bullet 4} \mid \overline{4 \bullet \bullet} \ \overline{3 \bullet 0} \parallel$

1. Kje so mo-je ro-ži-ce, pi-sa-ne in be-le?
2. Kje so mo-je pti-či-ce, kam so zdaj zle-te-le?
3. Kje je hlad-ni po-tok moj, rib-ce je na-pa-jal?
4. Hit-ro, hit-ro mi-ne čas lju-be tud' mla-do-sti,

$\overset{mf}{\parallel} \overline{5 \bullet 4} \ \overline{4 \bullet 3} \mid \overline{3 \bullet 2} \ \overline{2 \bullet 0} \mid \overline{6 \bullet 5} \ \overline{5 \bullet 4} \mid \overline{4 \bullet \bullet} \ \overline{3 \bullet 0} \mid \overline{2 \bullet 7} \ \overline{7 \bullet 6} \parallel$

1. moj'ga sr-ca lju-bi-ce, žlaht-no so cve-te-le! Oj pom-lad je
2. oh ne-dolž-ne pev-či-ce kak' so žvr-go-le-le! Zanj-ke b'le na-
3. kjer mu-šic premnogi broj vsa-ki dan je ra-jal! veļ'-ka, veļ'-ka
4. kmaļ' ne bo ga več pri nas, bli-zo smo sta-ro-sti. Prid-ni to-rej

$\overset{p}{\parallel} \overline{6 \bullet 5} \ \overline{5 \bullet 0} \mid \overline{2 \bullet 7} \ \overline{7 \bullet 6} \mid \overline{6 \bullet 5} \ \overline{5 \bullet 0} \mid \overline{3 4 \ 5} \ \overline{5 \bullet 4} \mid \overline{4 \bullet 3} \ \overline{3 \bullet 0} \parallel$ *Ritenuto (zadržano).*

1. šla od nas, vze-la jih je zi-ma, mraz, vze-la jih je zi-ma, mraz.
2. starbje-ne tič'-ce so se vje-le vse, tič'-ce so se vje-le vse.
3. sú-ša b'la, zem-lja je po-pi-la ga, zem-lja je po-pi-la ga.
4. bo-di-mo, ča-sa da ne zgu-bi-mo, ča-sa da ne zgu-bi-mo.

(Dalje prih.)

D o p i s i.

— Iz Šent-Vida nad Ljubljano, 24. junija 1882. — Navadno poročam vsako leto po preteklih božičnih praznikih o napredku našega cerkvenega kora skoz dotično preteklo leto. Ker smo pa pred kratkim, dné 7. maja t.l., obhajali velečastni in preveseli praznik, namreč vpeljevanje novega župnika, čast. g. očeta Andreja Volc-a, spodobi se, da se tudi v „Cerkvenem glasbeniku“ postavi spominek temu praznovanju, in sicer iz muzikalnega stališča. Namenjen sem bil že za 6. štev. „Cerkv. glasb.“ spisati program ali spored petja pri omenjeni inštalaciji, pa si nisem upal na dan z mojim programom —, bojé se ostre kritike pri naših večjih strokovnjakih. In zakaj? — s kratko besedo: „mešali smo“.

Zadnja štev. „Musica sacra“ (6) me je pa potolažila, kajti na zadnji strani se bere pod notico 2 med drugim: „Am liebsten möchte ich mischen u. f. w.“, in sicer piše to slavnoznani Friderik Schmidt in ker tudi dr. Witt nima nič zoper to, da se razni oddelki pri veliki maši pojejo od različnih skladateljev, in ne skoz in skoz le eno in isto mašo, smem tedaj tudi jaz na dan z našim mešanjem. Peli smo pa: „Kyrie“ in „Gloria“ iz „Jesu Redemptor“ od Kaima. Credo „koralno“. „Sanctus“ in „Benedictus“ iz „Salve Regina“ od Stehle-ta in „Agnus Dei“ iz „Sancta Anna“ od Kaima. Graduale sem recitiral (od praznika sv. Stanislava, ki se je isto nedeljo cerkveno obhajal) in potem smo peli neki Wittov „Alleluja“; ravno tako sem Offertorium le recitiral in za tem je sledil motet: „O salutaris hostia“, iz „Cerkv. glasbenika“ od neznanega skladatelja. —

Meni tako mešanje iz raznih maš prav dopade, zlasti nisem prijatelj taci maš, katere veže skoz in skoz ena in ista poglavitna misel, n. pr.: Dieboldova „Missa o Sanctissima“, pri kateri se vedno ponavljajo melodije in znane Marijine pesni. Vsaj se nam že tako očita, da je naše petje enolično i. t. d. Poleg tega pa že sami različni oddelki sv. maši tirjajo tudi različnih občutkov in misli, naj si že bode pri molitvi ali pri petji. — To je pa le moja osebna misel. Drugi mislijo zopet drugač, in o tej zadevi bi bilo težko pravo zadeti. —

Kar recitiranje zadeva, imam to-le navado: Tekst berem sè spremljevanjem orgelj, namreč z vezanimi akordi; Alleluja pa čveteroglasno pojemo, najraje iz kakega Stehletovega moteta. —

O veliki noči smo letos tudi prvič peli Stehle-tov „Angelus Domini“; se vé da sem na nekaterih mestih spremljeval z orgljami.

Kakor sem o začetku omenil, dobili smo novega gospoda župnika, č. gosp. Andreja Volc-a. — Ko so umerli ranjki, predobri g. župnik Anton Potočnik, ki so bili vneti za lepe cerkveno petje, in me nikdar niso ovirali, ampak vedno podpirali pri težki organizatorski nalogi, smo se precej pevci vprašali: „Kako bo pa zanaprej z našim petjem, kaj bodo rekli novi g. župnik; ali se bode Cecilijanstvo pri nas nadaljevalo, ali bo prenehalo?? — — Hvala Bogu! Cecilijanstvo v Šent-Vidu ne bo prenehalo. Novi gosp. župnik so nas zagotovili še predno so k nam prišli, da hočejo po vsi moči skerbeti, da se sedanje lepo petje ohrani še nadalje. In ko so v Šent-Vid prišli, in so slišali naše petje, so rekli: „Je li to cecilijansko petje? — Imel sem vse druge zapopadke o Cecilijanstvu, — no, tako petje mora pa vsakemu dopasti, le tako nadaljujte“.

Bog naj tedaj še mnogo let ohrani našega novega gosp. očeta Andreja Volc-a, ki so za vsako lepo napravo pri cerkvi silno vneti, in bodo, kakor so obljubili, tudi cerkveno petje v svoje varstvo vzeli! Bog jih živi!

M. Tomica

— **Sv. Gora za Savo**, dné 4. jun. 1882. — Nove orglje za romarsko cerkev Matere Božje na Sv. Gori za Savo so postavili gg. Ig. Zupan in sinova iz Kroke na Gorenjskem. Orglje imajo 13 spremenov (pevajočih), dva manuala in jeden pedal. Manualni obseg od c — f 54 tonov, pedalni od c — d 27 tonov. — Spremeni: I. Manual: 1. Principal 8' od G. v obraz postavljen od čistega cina. 2. Bourdon 16' od lesa. 3. Flöte 8' od lesa. 4. Gamba 8' od cina 10lot. (perva osmica od cinka). 5. Gemshorn 4' od cina 10lot. 6. Octave 4' od cina 10lot. 7. Mixtura 2 $\frac{2}{3}$ ' od cina 10lot. — II. Manual: 8. Flute harmonique 8' od lesa. 9. Aeoline 8' od cina 10lot. 10. Dolce 4' od cina 10lot. — Pedal: 11. Subbass 16' od lesa. 12. Violon 16' od lesa (akustično sestavljen) 10. Octavbass 8' od lesa. — Zbiralniki: 1. Manual-Coppel. 2. Pedal-Coppel. 3. Piano. 4. Mezzo forte. 5. Fortissimo.

Glas polnih orgelj je veličasten in mogočen, prijetna in močna intonacija daje orgljam jako prijeten in čist glas, v skupnosti je uglasba prav dobra, kakor tudi dispozicija dobro izvoljena. Posamezni spremeni dobro služijo predpisanemu značaju. Gamba je po premikajočej (pri drugih orgljah se ne vidi jednako narejene) bradi intonirana natančno v posnemo njenega značaja, posebno prijetno in milo se glasi Aeoline, največji pianissimo fin in miloben, jako karakteristično zadet, kakor tudi fl. harmonika pohvalno lepa in prijetna. Vsi drugi spremeni, kakor principal, bourdon, octava, gemshorn, mixtura, so na podlagi 75 mm. sapne sile zelo močno intonirani, flöte 8' celo premočno, v odgovarjanji so spremeni precizni, kakor tudi skupne orglje. Posebno pohvalno je omeniti praktične uredbe zbiralnikov, s katerimi se menjavanje: piano, mezzo-forte in fortissimo tako hitro verši, da človek komaj orgljavca opazi, kdaj tisto stori, pri vsem tem ostanejo pa registrova grabišča mirna. ... „Collectivschweller“, oziroma cresc.-decresc., vajenemu organistu dobro služi, ker zamore brez motenja pri igri od najbolj tihega spremena do vse moči glas naraščati pustiti, ali pa zopet upadati.

Izdelava: zunanja oblika je okusna, tako da solidna natančna izdelava nareja prijeten vtis na opazovalca, ako si ogleda pošteno robo in vestno notranjo izdelavo. Mehanika je vsa od železa (lakirana), vse se premiče in verti na mesingu; (gledé na silno mokro in vlažno cerkev je mehanika na vseh udih kožne oblage prosta in v naj rahlejši tek spuščena) tako tudi kopuli, manualna in pedalna, ste od železa, da ne bi vlažnost kaj vplivala in gladko igranje zadrževala, ker nove orglje po zimi jako rade to neprijetno rolo igrajo. Posebno zanimiva je sapnica na stožke. To je četrta prikazen te firme in v naših krajih. Prepriča se lahko, kolika boljja in stanovitnejša je ta nova sestava od stare; vse se da tako hitro in ročno narazen vzeti. Količak umeven organist si pri novejši sestavi veliko

lažje sam pomaga, kakor pri starej; za reguliranje opravljena je z vijaki. Meh narejen je po najnovejši metodi z notri in ven tekočimi gubami, uravnana sapa je mirna; ravnalo polnita dva sesalnika, ročno za goniti.

Igralnik je okusno izdelan, organistu služi vse jako priročno, odpiranje spremenov se verši gladko in lahko, igra na obedveh manualih kakor pedalu zelo pripravna in lahka, sploh vse je hvale vredno, kar gospode Zupane samo priporoča; da pridno napredujejo, to so pokazali zopet pri teh orgljah, katere so nam postavili v splošno zadovoljnost. Poskušatelj orgelj, gospod Ant. Foerster, stolni kapelnik v Ljubljani, orglje pohvalno odobruje in se izreka, da je cena tem orgljam nizka.

Matija Absec,
administrator.

Naše priloge.

Današnja priloga prinaša dve prelepi himni v čast sv. apostoloma Slovanov Cirilu in Metodiju iz oficija, zapovedanega od Njih Svetosti Leona XIII.: „Sedibus coeli nitidis receptos“ in „Lux o decora patriae, Slavisque amica gentibus“. — Nadejamo se, da boste te dve pesni povsodi dobro došli in dopadale, kar se tiče skladbe in teksta.

Razne reči.

— Podučevalni kurs za orgljavce, ki je naznanjen na prvem mestu današnjega lista, se bode veršil od 24. popoldne ob treh do 29. julija. Obsegal bode nauk o koralnem in figuralnem petji ter petji po številkah, iz harmonije o trizvoku, iz liturgije in zgodovine cerkvene glasbe. Vdeležniki se bodo tudi učili nove maše g. A. Foersterja: „S. Jacobi Ap.“ ter ob enem videli, kako se mora dirigovati. Koncem podučevalnega kursa bode poskušnja orgljarskih šolarjev, h kateri so vljudno povabljeni vsi prijatelji cerkvene glasbe. Že lani, ko smo imeli pervikrat podučevalni kurs, prišlo je bilo lepo število gg. poslušalcev, ki so bili ž njim prav zadovoljni; letos jih pričakujemo še več in še večjega vspeha.

— Odbor cec. društva je poslal začetkom meseca junija sl. odboru družbe sv. Mohora I. del slovenske cerkvene pesmarice v tisk. Kakor smo izvedeli, bili so je v Celovci prav veseli. Obsega 120 pesni, popravljenih po skladbi in tekstu; med temi je 46 mašnih, druge pa so „de tempore“. Drugi del, ki bode obsegal pesni Marijine in svetnikov (propria in communia) ter miscelanea n. pr. Veni, Te Deum, i. dr., kakor tudi razne molitve, se bode še letos sestavil.

— V praznik ss. apostolov Petra in Pavla je v stolnici ljubljanski pri pontifikalni maši izvrstno pel možki zbor (čez 60 pevcev) novo skladbo „Missa s. Jacobi Ap.“ (zložil Ant. Foerster), graduale od dr. J. Benza, offertorium od dr. Fr. Witta in „Tu es Petrus“ Mih. Hallerja, introitus in communio koral z orgljami, responsoria koralna čveteroglasno, „Tantum ergo“ in „Genitori“ od R. Waldeck-a.

— Vis. čast. g. Josip Macchi, namestni škof v Palestrini pri Rimu, je razposlal apél do pobožnih vernikov ter do velikodušnosti občudovalcev pervaka cerkvene glasbe, Janeza Petralojzija Palestrine, da bi se z njihovo denarno pomočjo vredno popravila stolnica sv. Agapita v Palestrini. — Doneski se pošiljajo vis. čast. g. škofu Macchi-ju samemu; sprejema jih tudi preč. g. kanonik dr. Fr. Witt v Landshut-u na Bavarskem.

— V Milanu nameravajo prihodnjo jesen odpreti novo glasbeno šolo, katera bode imela glavni namen, izgojevati dobre orgljavce in cerkvene kapelnike.

Dopisnica vredništva lista: Ker vredništvu lista dohaja mnogo naročil na skladbe, ki jih v „Cerkv. glasb.-u“ naznanjamo ali tudi ne naznanjamo, prosimo gospode dopisnike, naj blagovolijo obrniti se do dotičnih gospodov založnikov, ali pa do „Katoliške bukvarne v Ljubljani“, katera ima lepo zalogo cerkveno-glasbenih del, zlasti onih, ki so izšla pri Pustetu v Ratisboni. Vse bode rada poskerbela in lože kakor mi.

Pridana je listu 7. šte. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Grjezd.** — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster.**
Zalaga **Cecilijino društvo.** — Tiska **R. Milic.**